

# Večernik

Leto II. (IX.), šte. 16

Maribor, petek 20. januarja 1923

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri  
Račun pri poštnem šok. zav. v Ljubljani št. 11.409  
Volja mesečno, prejemna v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:  
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13  
Oglaš po tarifi  
Oglašje sprejema tudi oglašni oddelok »Jutro« v Ljubljani, Prešernova cesta št. 4

## Zagrebski dnevi kmetčko-demokratske koalicije

PRIBIČEVIČEV PRIHOD V ZAGREB IN NJEGOVA IZJAVA O DAVIDOVIČEVH STREMLJENJIH.

ZAGREB, 20. januarja. Z današnjim jutranjim brzovlakom se je pripeljal senkaj drugi vodja kmečko - demokratske koalicije, Svetozar Pribičević s soprogo, in je bil navdušeno pozdravljen na kolodvoru od več sto glav broječe množice prijateljev in pristašev.

Pribičević je odšel takoj v hotel »Esplanada«, kjer je sprejel zastopnike zagrebškega časopisja. Na vprašanje, kakšen nadaljni namen imajo skupna posvetovanja hrvatske seljačke stranke in samostojnih demokratov, je izjavil Pribi-

čević, da je prvi dan posvečen posvetovanjem o položaju, v soboto bodo izvršeni sklepi, v nedeljo pa se bo vršila skupna manifestacija obeh strank. Nato je Pribičević izjavil, da je bila Radičeva neugodna kritika Davidovičevega govora na demokratskem kongresu posledica nejasnih poročil zagrebškega časopisja. Davidovič se resno trudi, da doseže koncentracijsko vlado. Treba pa je priznati, da postopa Davidovič pri tem zelo previdno, ker smatra kmečko-demokratsko koalicijo za enoto.

## Kriminal v kriminalu

KAZENSKA RAZPRAVA V MARIBORSKEM SING-SINGU. — POSLEDNI ODMEV POSKUŠENEGA POBEGA KAZNJENCEV IZ VISOKE ŠOLE NA POBREŽJU.

Maribor, 20. januarja.

Vsakih par let se komaj enkrat pripeti, da zapusti kazenski senat okrožnega sodišča razpravno dvorano št. 53 in obavi glavno razpravo kje drugje. Danes dopoldne je imel senat vdss. g. Guzelja tak slučaj, ko so v spremstvu državnega pravdnika g. dr. Zorjana in odvetnikov gg. dr. Pirnata in dr. Macarola obiskali strogi sodniki vdss. Guzelj, vdss. Sterger, dss. Zemljčič in dss. dr. Travner — mariborski Sing-Sing, kaznilnico na Pobrežju, in sodili na licu mesta tri obtožence-kaznjence radi poskušene pobege iz visoke šole za zločince, moške kaznilnice.

Josip Ihering, Franc Šimenko in Franc Kropec so ti trije tiči, ki jih je obtožilo državno pravdnništvo poskušene pobege iz visoke šole za zločince, moške kaznilnice. Prvi, 29letni Madžar iz Budimpešte, oženjeni trgovski agent, služi triletno ječo radi vloma; drugi, 27letni ptujski rojak, samski kovač, piha 12letno kašo radi rop; tretji, 33letni Statenberčan (okraj Slov. Bistrica), samski delavec, preživlja že destoleto v kaznilnici, ker je bil radi umora in rop obsojen na smrt in pomiloščen na dosmrtno ječo.

Vsi trije obtoženci prestajajo svojo kazen poleg osmih drugih obsojencev v neki sobi v tretjem nadstropju moške kaznilnice: Kropec je pometič, Ihering in Šimenko pa sta zaposlena v knjigovozniški kaznilnici. Dne 25. septembra 1927. je nadzornik straže ugotovil, da so pri omenjeni sobi prežagane vezi vrat skozi katera se je svoječasno odstranjevala nočna posoda iz kloseta v sobi. Prežagane vezi so bile zamazane s kruhom, da se dejanje ne bi opazilo. Na bližnjem stranišču pa so ugotovili, da je prežagana palica železnega omrežja tako, da bi se po njeni odstranitvi lahko vsak splazil na prosto. Pod za bitimi deskami straniščnega sedala so našli stražniki 14,5 m dolgo vrh, spleteno iz vrvic, ukradenih v knjigovoznici, dalje več metrov žice in 30 cm dolgo žagico za piljenje omrežja.

Takoj je bilo jasno, da so se nameravali neki kaznjenci splaziti skozi opisana vrata na hodnik in skozi straniščno okno na prosto ter se potem bodisi po žlebu ali pa s pomočjo

vrvi spustiti z višine 15 metrov na dvorišče in uiti ponoči preko obzidja v zlato svobodo. Žico pa so hoteli porabiti za to, da bi povzročili na električni razsvetljavi kratek stik in v tem laže pobegnili. Po poizvedbah je bilo ugotovljeno, da so izvršili opisano dejanje Ihering, Šimenko in Kropec. Vsi trije odločno taje, kar jima očita obtožnica.

Današnja razprava je nudila sila zanimivo sliko življenja v tem posebnem svetu — Sing-Singu Slovenije. Interesantno je bilo poslušati glavno pričjo kaznjence Sommerja, obsojenega radi tatvine na osem let ječe, ki je strahovito obremenil Iheringa in Šimenka ter v svoji veliki zgovornosti razlagal o poštenosti, o »šuftih« v kaznilnici, dalje o tem, kako je ta ali oni kaznjencev na slabem glasu (!) in končno izjavil, da nima nobenega interesa na tem, da bi brez vzroka slabo izpovedoval o Iheringu in Šimenku, če ne bi bilo vse resnično, kar navaja. — Vsi trije so tudi pri razpravi tajili krivdo, Šimenko bolj preprosto, Ihering, ki govori nemški z madžarskim naglasom, pa inteligentneje, saj ima mož meščansko in trgovsko šolo! Kropec je izpovedal, da je za nameravani pobeg zaznal od Šimenka in ni sam nič sodeloval.

Potem ko si je sodišče ogledalo vse v poštev prihajajoče prostore v tretjem nadstropju in ko je državni pravdnik predlagal strogo obsodbo po zakonu, zagovornika pa oprostitev, češ da so bila inkrimirana dejanja le priprave za poskus hudodelstva, ki pa niso kaznive — so zapustili vsi navzoči konferenčno sobo, da se je senat posvetoval sam.

Ko so se poslušalci: kaznilnični nazniki, uradniki, odvetnika, državni pravdnik in novinar vrnili v razpravno sobo, so poklicali tudi vse tri obtožence in je prečital predsednik naslednjo sodbo: Ihering in Šimenko sta kriva obtoženega dejanja in se obsodita vsak na šest mesecev težke ječe, dopolnjene z enim postom in enim trdim ležiščem na teden. Kropec pa se oprosti od obtožbe. Šimenko je sprejel obsodbo, Ihering pa si bo v treh dneh premislil. Zopet so se zaprla težka vrata celic za velikimi zločinci in obenem velikimi nerečneži naše družbe...

## Prometne razmere po mariborskih ulicah

PREOZKE ULICE. — PRENAGLA VOŽNJA. NEVARNOST ZA PEŠCE.

Maribor, 20. januarja.

Kdorkoli je poznal naše mesto v predvojnem času in ga poseti danes, se nikakor ne more prečuditi navidezno podesetorjenemu prometu po njegovih ulicah. Vzroki leže na dlani. Maribor je postal obmejno mesto, industrija in trgovina se je naglo dvignila in število prebivalstva je naraslo; toda ti faktorji še ne prihajajo toliko v poštev kakor dejstvo, da se vrši ves promet v mnogo naglejšem tempu. Težke in neokretne vozove, ki so jih počasi vlačili po ulicah širokopleči stajerski konji, je nadomestil kamijon, mesto fijakarjev in zasebnih vozil brze po mestu avtomobili, število dvokoles se je v resnici podesetorilo in tvorijo kolesa ceneno in naglo prometno sredstvo, motornih koles ropoče po mestu črez mero, le eno je ostalo neizpremenjeno — ozke mariborske ulice.

Niso ozke vse, pač pa le nekatere in je oblast v svoji modrosti in skrbi za dobrobit meščanov-pešcev kar prepovedala vožnjo po njih; ni pa mogla raztegniti te svoje prepovedi na vse ozke ulice iz razloga, ker bi bilo to v zmislu rednega in neoviranega prometa po mestu neizvedljivo. V kateri teh ulic je pa življenje pasantov najbolj ogroženo? V Vetrinjski! Tam, kjer prehaja ta ulica iz Grajskega trga, je res široka, a se v višini Jurčičeve ulice že tako zoži, da v tej lastnosti kar nič ne zaostaja za Gosposko ulico, kjer se kakšnokoli vozilo niti pokazati ne sme. Po tej ozki in zaviti »gasi«, Vetrinjska ulica imenovani, se vrši avtomobilski promet z isto fenomenalno brzino, kakor po široki in ravni Aleksandrovi ulici in pripomniti je še treba, da Vetrin-

jska v smeri proti Glavnemu trgu vrh tega pošteno visl.

Če že predstavlja ta ulica neizogibno potrebno glavno prometno žilo v srcu Maribora, bilo bi v svrhu zadostne zaščite pešcev tudi neizogibno potrebno, da se vsaka a n a g l a vožnja po njej kategorično prepove. Pred dnevi bi se bila v višini Weixlove trgovine za las pripetila težka nesreča in je pripisati le golemu slučaju, da ni jako brzi auto povozil starega gospoda, ki bi bil moral kljub svoji previdnosti predčasno na počitek na Pobrežje. Dan pozneje je mala šolarica le na podlagi svojih naglih nožic in pričujočnosti duha ubežala gotovi smrti pod kolesi elegantnega »ševroleta«, ki je brezobzirno divjal po Vetrinjski v smeri proti Glavnemu trgu. Ta dva slučaja sta piscu teh vrstic znana, a koliko je slučajev, ki se gotovo dnevno dogajajo, a mu niso znani?

Toda ni le nagla vožnja avtomobilov kriva ogroženja človeškega življenja v Vetrinjski ulici, krivi so tudi — mestni avtobusi in sicer ne toliko radi nagle vožnje, pač pa radi svoje velikosti. Ta »škaflija« zakriva s svojo gorostasno postavo vse, kar je pred njo in kar je za njo in povzroča, da je človeku orientacija glede na trenutni ulični promet otežkočena. Za tem »dinozavrom«, ki rohlji po ulicah, se prav lahko krije manjši, ravnotako hiter, ali še hitrejši avto in gorje pešcu, ki hoče črez ulico in misli, da je prehod za velikanom prost!

V prav znatni meri bi se dvignila varnost za pasante po imenovani ulici, ako bi merodajna oblast prav kategorično, pod visoko kaznijo, prepovedala vsako naglo vožnjo po njej.

## Iz finančnega odbora

BEOTRAD. 20. 1. 1923. — Vsej finančnega odbora je v razpravi o navajal posl. Petejan celo vrsto korupcijskih afer pri eksploataciji državnih gozdov. Zahteval je tudi zaščito delavstva, češ da so lesni delavci na milost in ne milost izročeni izrabljanju inozemskih kapitalističnih skupin. Baval se je tudi z žalostnim položajem bratovskih skladnic, za katere je bilo pred prevratom vplačanih 9 milijonov zlatih kron. Ako bi bili podjetniki prisiljeni, da prispevajo primerne zneske, potem se ne bi dogajali slučajji, da se mora izžet rudar preživljati z letno rento — 80 Din. Govornik je zaključil svoj govor z izjavo, da nima nobenega zaupanja v sedanjo vlado, ker nima smisla za delavstvo in hoče vrh tega demonstrirati še zadnje ostanke ministrstva za socialno politiko.

Posl. Behmen je zahteval, da naj se sestavi realen program za pogozdovanje. Bičal je korupcijo in protestiral proti temu, da se uporabljajo za pogozdovanje Krasa določeni krediti za druge namene. Sicer bo glasoval za proračun, pričakuje pa, da izvrši g. minister remedeure.

## Osobje mariborskega policijskega komisarijata.

Mariborski policijski komisarijat, ki je glede na težavno delo v obmejnem nestu zelo obremenjen, razpolaga trenutno s 40 nameščenci v pisarnah in 90-tini

osebami javne varnostne straže, torej ima v celoti 130 zaposlenih moči. Leta 1923 je bilo uradnikov s policijskimi agenti 68, dočim je bilo redarjev 180. Polovična redukcija osobja je vsekakor močno prizadela težavno poslovanje, kljub temu pa se baje še pripravljajo redukcije, kar bi v znatni meri poslabšalo in celo ogrožalo javno varnost, ki je na tako izpostavljeni točki kakor je Maribor neobhodno potrebna podpore in zaščite.

## Zakon je zakon.

Leta 1925. je v Moskvi umrla stara ženica brez otrok in njeno premoženje bi po zakonu moralo pripasti sovjetski državi. Zastopnik sovjetskega sosveta je javil policiji smrtni slučaj in naročil, da konstatira vrednost zapuščine. Ker pa je pokojnica zapustila le nekaj starega pohištva, se policiji ni zdelo vredno ugotavljati vrednosti, temveč je ukazala, da se pohištvo proda in z izkupičkom pokoplje ženico. Najemnik pa, ki je bil sprt z uradnikom sosveta, je v maščevanju prijavil zadevo sodišču. Zastopnik sosveta, sestra pokojnice in neka starka so bili obsojeni na leto in pol ječe. Leto in pol je zadeva romala od sodišča na sodišče, dokler ni najvišje sodišče razsodbo potrdilo. Za pravdo je zvedel ljudski komisar za nadzorstvo delavcev in kmetov, ki je ta takoj odredil ustavitve procesa, češ, zakon je zakon. Njegova odredba je izzvala splošno ogorčenje nad birokratizmom, iz katerega se norčujejo celo sovjetski višji uradniki.



# Vremenske muhe in nadloge

JUGOVINA. — »PLOJDRA«. — OBOLENJA. — PREROKBE O NOVEM SNEGUGU. — IZGLEDI ZA ZIMSKE SPORTNIKE. — VRTOVI ŽE V DELU? —

V Mariboru, 20. januarja.

Po zadnjem snegu je po Mariboru in okolici zavlada precejšen mraz. Kmalu pa je nastopila akutna sprememba v klimi: zapihal je jug... To pa zato, da pod črta upravičenost naziva »štajerski Meran«, ki je epiteton ornans našega Maribora. Imetniki kleti in podjetni sladokarji so se potrudili, da spravijo pravčasno zalogo ledu na varno in celo s snegom so napolnili svoje kleti, o čemur smo že pohvalno poročali. — Po tipični jugovini, ki je nastopila pred dobrim tednom pa je padlo zopet malo mehkega snega oz. dežja, pomešanega s snegom. Po cestah in kolovozih je nastala tista neprijetna »plojdra«, strah vseh onih, ki so si poprej upali tudi z raztrganimi podplati na zmrznjena tla. Če pa sili voda (o kateri pravi narodna prislovica, da še v čevlju ni dobra) v čevlje, je občutek več kot neprijeten vzlasti pozimi. Mestoma se je ta pocestna »župa« pokazala v taki obilici, da so postale galoše prejkoslej ovira kakor pa obramba pred vodo. — In te dni si slišal v očigled opisane okolnosti vse polno opazk oz. tožb na račun neizogibnega položaja in sicer o dragih podplatih, dvome o nepremočljivosti novih čevljev in galoš, o naduhi, kašlju in sličnih prijetnosti cel žalostni del zimskega rožnega venca. — In če si temu ali onemu pogledal pod nogo, ali ima tudi tako zbičane in neusmiljene za penzijo godne čevlje, ti je postalo lažje pri srcu, kakor da si se iznebil težkega kamna nad svojimi mislimi in si deloma celo pozabil, da ti je desna noga oblagodarjena z občutno ozeblino... — »Gorje mu, ki v nesreči biva sam« — bi se dalo tudi v našem primeru uporabiti. —

Naravno je, da je precej Mariborčanov občutno obolelo. Le nekatere trdnejše narave se niso zatele v postelje, četudi jim je bilo brati z obraza in oči ter opaziti na govoric, da s cenjenim zdravjem ni vse v najboljšem redu. — Mnogo pa jih je, ki so morali v bolnico, a nekaj se jih pa je za vedno od nas poslovilo. — Vodena »plojdra« še vlada po naših ulicah, četudi jo ponekod spravljajo »s sve-

ta« ter odvažajo v hladni grob Dravinih valčkov. —

Niso še docela izginili kupi snega in tista preklicana »plojdra«, že se oglašajo vremenski preroki, ki trde z vso sigurnostjo, da nam bo dobrotvorno nebo dobavilo novo, baje izdatnejšo zalogo snega in da bo pred letošnjo pomladjo baje zadnja — dobava. — Jaz se ne mešam rad v tujo stroko, o kateri nimam pojma, zato se vzdržujem vsake prenaplajene sodbe ter prepuščam reguliranje tega »vprašanja« onim, ki se razumejo v zračnem inženjerstvu ter imajo prakso za premikanje oblakov nad Pohorjem in Sv. Urbanom. Vsakemu svoje — to je od nekdanj princip pametnih ljudi. —

Seveda, v slučaju če bi nebeški dobavitelj snega imeli dopačenje nad vzornim obnašanjem naših obojespolnih sportnikov — homo dobili še nekaj snega, morda celo preveč in mogoče nas bo neusmiljeno zametlo, da ne bomo mogli niti v cerkev, niti na ples. Vse je mogoče, zato je vsaka pozitivna trditev preuranjena in drzen greh proti računom vremenskih bogov.

Eno pa je gotovo, da si naši zimski sportniki žele snega, vsaj nekaj še; kajti drugače se bodo morali sankati po posteljah — smuk pod odejo — ali drsati po domačem parketu... — Izgledi za zimske sportnike so tedaj ravno tako zagonetno negotovi kakor mariborska vremenska prorokovanja.

Ponekod na solčnih legah pa že obdelujejo vrtove čisto po pomladanskih predpisih. Če greš mimo takega vrta, zaviti v svojo sukno in vidiš krog sebe vse belo še poleg tega v debelih plasteh, a pod nogami čutiš, če že ne prozaično vodo vsaj okorno skorjo ledu, ti postane kaj čudno pri srcu in v glavo ti rine novo vprašanje: Kdo ima oz. bo imel prav, ali vremenski preroki, ki so podkupljeni od obupanih sportnikov — ali pa strunne delavke na spomladnih gredah? — Ker je v Mariboru marsikaj čudno in zagonetno, prepustimo to nejasni bodočnosti in milosti vremenskih bogov!

# Mariborski in dnevni drobiž

Ljudevit Joseck †

Včeraj popoldne je preminul v bolnici v starosti 53 let upravnik pošte Maribor I, g. Ljudevit Joseck. Bolehal je sicer že dalj časa, vendar je njegova smrt došla kljub temu čisto nepričakovano. Pokojnik je bil rodom iz Sevnice in se je po dovršenih srednješolskih študijah posvetil poštni službi. Služboval je nad 25 let v Mariboru in postal po prevratu upravnik pošte Maribor I. Pokojnik je bil strokovnjak v svojem poklicu, blag in dobrohoten, šef svojim podrejenim nastavljal nenavadno nestrastno. Vsakomur je bil ob vsakem času z vso ljubeznivostjo na razpolago z informacijami in si je tako pridobil splošno naklonjenost in spoštovanje občinstva. Dasi se v javnosti vsled bolehnosti ni udeleževal, je živahno zasledoval vse kulturne pojave v našem narodu, rad podpiral narodna društva in bil zvest somišljenik samostojne demokratske stranke. Zapušča vdovo in enega nedoletnega otročiča. Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 22. t. m. ob 15.30 iz mrtvašnice javne bolnice na pokopališče na Pobrežje. Bodi mu lahka slovenska zemljica, težko prizadetim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

## Zupanske volitve v Ptuj.

Včeraj popoldne se je sestel novoizvoljeni ptujski občinski odbor k prvi seji in volitvi župana. Kot starostni predsednik je vodil sejo nemški odbornik g. Steudte, oblast je pa zastopal vladni tajnik g. Zavadla. Volilni izid: Za župana je bil izvoljen g. Miha Brenčič (SLS) s 15 glasovi SLS, radikalov in Nemcev. V manjšini sta ostala g. dr. Salamun (SDS) s 6 in g. Šegula (soc.) s 4 glasovi. Za podžupana je bil izvoljen s 14 glasovi SLS, radikalov in Nemcev nemški odbornik g. Pavel Pirich. Po volitvah je v imenu Narodnega kluba (SDS in NSS) g. dr. Salamun izjavil, da bi bil lahko izvoljen mesto Nemca s slovenskimi glasovi kandidat, ki bi ga bili predlagali odborniki SLS in NRS. Ugotoviti je treba, da sta bila oba — župan in podžupan izvoljena s pomočjo nemških glasov in to ravno ob 20 letnici septemberskih dogodkov in 10-letnici narodnega osvobodjenja. Narodni klub hoče nadaljevati borbo za popolno osamosvojitve ptujskih Slovencev. —

## Nastop službe v ljudski domišljiji.

Januar je mesec službenih menjav. Zato imajo tudi posredovalnice in borze polno dela. Kmetiska dekleta, ki pridejo iz Pohorja ali Prlekije, imajo glede nastopa svoje posebno mnenje, ki jim ga je vcepila mati, ta pa je to slišala bogsigavedi kje. Če namreč hlapec ali dekla v torek ali petek stopita v službo, ne bosta dostojila leta, tudi na novega leta dan ni dobro vstopiti. Kadar se posli selijo, prinesejo kos kruha iz prejšnje službe na novo mesto s seboj. Prvo delo jim je, da grede k studencu po vodo, kar ima pomen, da so celo leto krepki in zdravi.

## Gospodarsko in politično društvo za magdalensko predmestje

ima v soboto 21. januarja ob 20. uri v Mariborskem dvoru redno sejo širšega odbora.

## Inž. Hanssen v Mariboru.

Mariborski sportniki so sinoči z obilnim posetom dokazali, da znajo ceniti besedo sportnika-strokovnjaka. Občinstvo je do zadnjega kotečka napolnilo dvorano kina Apolo, da prisostvuje predavanju slovitega trenerja inž. Hanssena, s katerega spretnostjo in izurjenostjo je v kratki dobi ene zime postal nerazdruženo zvezan uspeh jugoslovanskega sporta, ki bo meril skromne moči z največjimi narodi sveta. V karakterističnem tonu pravega Nordijca je inž. Hanssen v nemščini opisal domovino zimskega sporta — svojo domovino in prešel na sportne razmere ostale Evrope. Chamonix, St. Moritz in druga mednarodna zimsko sportna središča, predvsem pa Holmenkolm je popisal strokovnjaško, nakar je sledil film, ki je prikazoval razna tekmovanja in skoke smučarjev svetovnega slovesa. — Privedite, katere čisti dobiček je namenjen olimpijskem fondu, je imela popoln gmoten uspeh.

Občinske volitve v Rušah, ki so bile na pritožbo demokratov razveljavljene, se bodo vršile vnovič dne 11. marca.

## Svež pršič na Pohorju.

Iz Ruš in Ruške kočje nam poročajo, da je zapadel na staro podlago nov sneg pršič, ki nudi idealno smuko in ugoden saninec. Sankače opozarjamo, da je Ruška proga izvožena na novih mestih in da se bo tudi po novih manj nevarnih delih sankaske proge vršila tekma. V nedeljo vsi k Ruški koči.

## Potniški promet v Mariboru v preteklem letu.

V naše mesto je dopotovalo v preteklem letu 16.137 naših državljanov, dalje 5.336 oseb iz Avstrije, 318 iz Italije, 449 iz Nemčije, 362 iz Češke, 156 iz Madžarske, 14 iz Rumunije, po 3 iz Bolgarije, Grške in Albanije, 38 iz Švice, 26 iz Francije, po 7 iz Belgije in Nizozemske, 3 iz Španske, po 1 iz Skandinavije in Azije, 15 iz Anglije, 31 iz Rusije, 16 iz Poljske in 23 iz Amerike. Skupno je bilo torej preteklo leto v našem mestu 22.951 potnikov.

## Robinson II. del.

Zveza kulturnih društev v Mariboru bo predvajala danes in jutri v soboto ob 2. in 4. pop., v nedeljo 22. t. m. pa ob 9.30 in 11. dop. drugi del prekrasnega filma o čudovitih doživljajih Robinsona. Sedeži po 3 Din, ložni sedeži po 5 Din.

## Novo društvo v okolici.

V Pekrah, ki je priljubljena izletna točka mariborske okolice, se je ustanovilo novo kulturno društvo, ki si je nadelo nalogo, vzbujati nacionalno zavest med širšimi plastmi okoličanov. Gledališki krožek je že preteklo nedeljo uprizoril 3 enodejanke, ki so privabile mnogo ljudstva, ki niti ni moglo dobiti prostora v sicer obširnem prostoru. Zato je krožek sklenil, da ponovi svojo prav dobro uspešno prireditev teden pozneje t. j. 22. t. m. »Zveza kulturnih društev« bo pa v kratkem ustanovila v okrilju novoustanovljenega društva novo javno ljudsko knjižnico, ki bo ljudem nudila obilo duševne hrane. Društvu je želeli oblio uspehov!

## Sokolska maškerada.

Kakor vsako leto se bo vršila tudi letos sokolska maškerada in sicer v soboto 4. februarja v vseh prostorih Narodnega doma. Vse priprave za popoln uspeh te tradicionalne priljubljene prireditve Sokolskega društva so v polnem teku. Kakor je slišati, je letos zanimanje za to maškerado izredno veliko, ker je javljenih že nekaj lepih skupin. Da bo obisk kolikor mogoče neoviran, si je odbor osvojil stališče, da se ne bo posebej vabilo, ampak bo pristop splošen, le maske se bodo posebej kontrolirale.

## Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru

sporoča svojim članom, da se udeleži stanovskega zborovanja, katero priredi bratsko celjsko društvo v nedeljo, dne 22. t. m. ob 9. dop. v hotelu Evropa v Celju. Poleg že objavljenih točk se bo na skupščini razpravljalo o Pokojniškem zavarovanju, o nedopustnosti sprejemanja državnih penzionistov v odvetniške in notarske pisarne, o razširjajočem se zakonem pisaštvu in o drugih važnih stanovskih vprašanjih. Vabimo člane in članice, da se delegaciji društva v čim večjem številu pridružijo. Odhod z vlakom v nedeljo 22. t. m. ob 5. zjutraj iz Maribora. Društvena odborova seja se bo vršila v soboto, dne 21. t. m. ob 6. uri zvečer v klubovi sobi restavracije pri Grozdu na Aleksandrovi cesti. Ker bomo na tej seji zavzeli načelno stališče glede zborovanja v Celju in pripravili potrebne predloge od strani našega društva, prosimo odbornike za polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Pevsko društvo v Krčevini priredi dne 1. svečana zvečer v gostilni Wombek (Taferna) predpustno maškerado z godbo in petjem.

## Občni zbor Sokolskega društva v Mariboru

se vrši 22. januarja t. l. v Narodnem domu. Začetek ob 20 uri in pol. Udeležba obvezna. Zdravo! Odbor. 149

## Zdravniško društvo v Mariboru

ima dne 23. t. m. ob 17. uri v restavraciji Halbwidl svoj letošnji redni letni občni zbor z običajnim vspešnim. — 159

# Železničarji protestirajo

LIKVIDACIJA ŽIVILSKIH SKLADIŠČ. — KRIVICE PRAVILNIKA.

Maribor, 20. januarja.

Sinoči ob sedmih je bila velika dvorana Uniona natlačeno polna mariborskih železničarjev, ki so se zbrali k protestu proti likvidaciji živilskega skladišča in proti železničarskemu službenemu pravilniku. Za predsednika shoda je bil soglasno izvoljen g. Krajnik, glavni poročevalec je bil pa funkcionar organizacije g. Stanko iz Ljubljane.

Živilsko skladišče se zapre 31. marca in železniška uprava hoče po likvidaciji vse premoženje izročiti sodišču, ne ozirajo se na lastninske pravice konzumentov. Z današnjim dnem se je nameščencem, ki dobivajo plače v naprej, ustavilo izdajanje živil na upanje, delavce, ki so plačani za nazaj, pa zadene enaka usoda 15. febr. Ker se bo od zaslužka odtegnilo plačilo za sprejeta živila, premnogi železničarji ne bodo imeli s čim kriti svojih potreb. V Ljubljani se snuje zadruga gospodarskih poslovalnic ljubljanske železniške direkcije, ki bo svojim članom nudila živež na kredit in bo v imenu svojega članstva tudi zahtevala od sodišča premoženje ukinjenih živilskih skladišč. Živiljenjski interes zahteva od železničarjev, da solidarno pristopijo k tej zadrugi. Dasi je bila likvidacija živilskih skladišč že pred mesec sklenjena stvar, je »endear klerikalni agitacijski listič« Mariborčan varal železničarje, da skladišča ostanejo.

Pravilnik pomeni sicer izenačenje železničarskih pravic, je pa škodljiv in krivičen, ker jemlje prečanskim železničarjem stare pravice, dočim srbijanski železničarji, ki so bili že od nekdanj na slabšem, nekaj pridobijo. Izguba za prečanske železničarje je razvidna že iz sledečega: »Karenčna doba prej 1, je sedaj 5 let, pravica do pokojnine prej po 8. je se-

daj po 15. letih, popolna penzija je pa sploh odpravljena in je višek 75 odstotna. V provizijski sklad bo moralo delavstvo plačevati 6%, država bo pa dajala le »pomoč« potom kreditov. Upravni odbor bo imel 5 imenovanih in le 3 iz delavskih vrst izvoljene člane. Vsi člani odbora pa morajo biti iz Beograda. 50 odstotna plača čezurnega dela se zniža na polovico, kar je protizakonito. Obratnih zaupnikov pa pravilnik sploh ne pozna.

Za poročevalcem sta govorila še gg. Eržen in Čanžek in šele ob pol desetih je bilo zaključeno izredno veliko zborovanje.

## Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 20. januarja. Zaprto.  
Sobota, 21. januarja ob 20. uri »Ples v maskah« Ab. C. Premijera. Bloki ne veljajo.  
Nedelja, 22. januarja ob 15. uri »Takrač v starih časih«. Znižane cene. Kuponi. Ob 20. uri »Orlov«. Kuponi.  
Ponedeljek, 23. januarja ob 20. uri »Župančičev večer«.

Mariborsko gledališče priredi premijero krasne Verdijeve opere »Ples v maskah« z go. Mitrovičevu v soboto 21. jan. za ab. C. Bloki ne veljajo. V nedeljo sta dve predstavi: popoldne letošnji operetni slager »Takrač v starih časih«, zvečer prva repriza letos navdušeno sprejete opere »Orlov«. V ponedeljek zvečer proslava Župančičeve 50 letnice, v torek pa premijera najboljša srbske drame po prevratu, Predičevega »Polkovnika Jeliča« v režiji g. Pregarca.

## Spominjalte se CMD



# Letno 5000 smrtnih žrtev sleparije

SLEPARSKI ZDRAVNIKI. — NEUMNOST IN PRAZNOVERJE.

Nedavno je v Dahlemu pri Berlinu porušila več hiš eksplozija, ki je nastala v zalogi kemikalij, nameščeni v kleti neke vile. Lastnika te zaloge sta imela sicer razobešana tablo z napisom »Zdravstveni zavod«, »Narava«, izdelovala sta pa najbrž tudi stvari, ki so daleč od zdravilstva in zdravja, kakor n. pr. bombe.

Tajinstveni zdravstveni zavod je dal Berlinčanom sedaj povod za razmišljanje o čudodelnih zdravilih in o raznovrstnih mazačih, ki so se v zadnjih letih silno razpasli po Nemčiji. To razmišljanje je v vsakem oziru potrdilo besede nekega odličnega zdravnika, ki je na zadnjem zdravniškem kongresu v Berlinu dejal, da so mazači v Nemčiji postali velika kulturna sramota Evrope. Po uradni statistiki vrši v Nemčiji okrog 50.000 takozvanih »naravnih« zdravnikov svoj posel. V samem Berlinu je nad sto »zdravstvenih zavodov«, kjer se po homocopatičnih, biokemičnih in še mnogih drugih »naravnih« metodah, pa tudi potom sugestije in hipnoze zdravi ljudi od vseh bolezni. Za razna mazila in kapljice izvabijo sleparji od lahkovernih ljudi ogromne svote. Državni zdravstveni urad je ugotovil, da je v Nemčiji letno okrog 5000 smrtnih žrtev brezvestnih mazačev in sleparjev.

Ko so pregledali ostanke dahlemskega zdravstvenega zavoda »Narave« so našli poleg zelišč veliko množino česna in vazelina. Iz tega so se torej izdelovala zdravila zoper vse bolezni. Eno in isto mazilo, ki se prodaja recimo za spolne in želodčne bolezni, ima pa seveda različna mistično doneča indijska in druga ime-

na. Po vojni se je število mazačev v Nemčiji 14krat pomnožilo. Vzroki tega grozljivega razmaha so v tem, da se množice dandanes zatekajo mističizmu in pa da so v vojni mnogi ljudje bili zaposleni po raznovrstnih bolnicah. Mazači so po večini bivši sanitetni vojaki, bolniški strežniki, strežnice, babice i. t. d. Eden od vodilnih činiteljev državnega zdravstvenega urada zatrjuje, da 75% mazačev nima prav nobene naobrazbe nad ljudsko šolo.

Metode mazačev so raznovrstne in mnogokrat takšne, da se mora človek čuditi ljudski neumnosti, ki jih prenaša. V posameznih pokrajinah delujejo »očesni diagnostiki«, ki trdijo, da spoznajo iz očesne zenice vse spremembe na notranjih človeških organih. Drugi pa celo trdijo, da spoznajo vsako bolezen na enem samem lasu. Taki »čudodelniki« imajo večje dohodke, kakor najboljši zdravniki. V Hamburgu je imel neki »lasni diagnostik« na dan do 400 pacientov. Končno so še čudodelni zdravniki, ki zdravijo s hipnozo in s posebnimi molitvami. Tudi tem se godi dobro. Neumnost ljudstva bogato plačuje največje sleparje.

Nemški sodišča so strogo obsodila že mnogo mazačev. V Berlinu je eden dobil 4 leta, ker je ljudem dajal zoper raka mešanico sira s surovim maslom. To zdravljenje seveda ni bilo škodljivo in je bil mož obsojen le radi velikega sleparstva. Težje kazni dobijo oni mazači, ki dajajo razne zdravju škodljive injekcije. Vse stroge kazni pa sleparije niso omeile in zato se zahteva od vlade poseben zakon proti mazačem.

## Kitajska knjiga

Kitajska je za Evropo velika uganka. Vse, kar vemo o tej ogromni deželi, je pomanjkljivo in v marsičem tudi napačno. Če se primerja evropska inteligenca s kitajsko, dobi prva zelo slab red. Kitajska inteligenca namreč ve o zapadu vse, naša pa o Kitajski bore malo. Radi tega je velike važnosti delo mnogih evropskih znanstvenikov, ki vneto dajejo in bistrijo pojme o kitajskih razmerah. Profesor dr. Wilhelm je v Frankfurtu osnoval kitajski institut, ki je odprl te dni zanimivo razstavo z naslovom: »Knjiga o Kitajskem in knjiga o Kitajski.« Ta razstava bo trajala mesec dni. Za razstavo, ki je prva svoje vrste, je zbrano toliko prispevkov in podatkov, da bo podana popolna slika razvoja kitajske književnosti od njenih prvih početkov do danes. Razstavljen je kitajski tisk iz leta 1000, ko v Evropi še nihče ni mislil na tiskanje. Zbrani so najstarejše kitajske tablice iz bambusa ter vzorci tiska na kamen in na pergament. O stari kitajski tiskarski umetnosti pričajo tudi lesorezi in barvotiski. Razstavljen so nadalje najstarejše knjige konfucijanske, taoistične in budhistične vere. Zastopana je tudi moderna kitajska knjiga v vseh svojih oblikah. V oddelku »Knjiga o Kitajski« so pa zbrana vsa dela, ki so jih evropski znanstveniki in potovalci spisali o Kitajski.

## Temna bodočnost človeštva.

Nedavno so Amerikanci izvedli na ameriških šolah poizkuse glede ugotovitve točnega števila popolnoma normalnih šolarjev. Zdravniki in psihotehniki, ki so preiskovali mladino, se niso posvečali duševnim sposobnostim otrok, temveč so ugotavljali predvsem delovanje peterih čutil in na podlagi tozadevnih podatkov določevali normalnost otrok. Rezultat je bil presenetljiv. Odstotek normalnih dijakov je bil izredno majhen. — Med 200.000 otroki je bilo komaj 320 popolnoma normalnih. Torej na vsakih 70 otrok odpade samo eno normalno dete. To konstatacijo pa je izpopolnil angleški profesor Walker s statistiko, ki je povsem upravičeno lahko imenujemo statistiko norcev, kajti statistika dokazuje, da število norcev neprestano narašča. Obstoja torej nevarnost, da bo kmalu nastopil čas, ko ne bo nobenega pametnega oz. normalnega zemljana.

## Novo uspavalno sredstvo

Pretežna večina hujših operacij se vrši pod blagodejnim vplivom uspavalnih sredstev in prihajata v tem oziru v poštev v prvi vrsti kloroform in eter. Uporaba teh sredstev ima za posledico, da operiranec ne čuti bolečin, ki mu jih povzročajo kirurške pincete, škarje, noži itd., nudi pa tudi kirurgu brezdvomno ogromno dobrino, da je pacient popolnoma miren, kar v veliki meri pospešuje ugoden izid njegovega dela.

Ni pa prezreti dejstva, da sta kloroform, kakor tudi eter strupa, ki vplivata neugodno na živčevje in srce in da ju brez nadaljne škode prenaša edino oseba, ki ima razmeroma zdravo srce; more se namreč na srcu bolnemu človeku dogoditi, da med operacijo umre in sicer ne radi operacije, pač pa radi vdihanih strupenih plinov, kloroforma ali etra. Še drug nedostatek spremlja tako uspavalne, namreč hudo bruhanje, ki muči operiranca potem ko se vzbudi. Da povzroča napenjanje mišičevja, krčevito polnjenje in praznjenje pljuč z zrakom in nehotno močno dviganje in padanje prepone hude bolečine na operirani točki in na šivih (n. pr. na trebuhu) je brez dvoma jasno.

V francoski znanstveni reviji »Je sais tout« je izšel te dni članek, glasom katerega sta dva belgijska zdravnika našla novo, naravno idealno sredstvo za uspavanje, ki ga sicer človeštvo že dolgo pozna kot gorivo, namreč acetilen. Preizkusila sta to sredstvo najprej na prsih, potem pa v petdesetih slučajih pri operacijah na ljudeh, ki so trajale: najkrajša 3 minute, najdaljša 3 ure. Operacije so se ne le posrečile, ampak se je to novo uspavalno sredstvo (80% acetilena in 20% kisika) izkazalo kot sijajno. Nedostatkov, ki so združeni z vdihavanjem kloroforma in etra, namreč ni. Bitje žilja in srca je med operacijo popolnoma normalno, bruhanje po vzbujenju izostane. Neprijetno na stvari je edino to, da je manipulacija s tem uspavalnim sredstvom precej komplicirana in da zahteva skrajno vestno in natančno tehniko. Acetilen je vrh tega v visoki meri gorljiv, radi česar je dandanes zgubil precej svoje vrednosti celo kot razsvetljevalno sredstvo.

Poenostavljanje uporabe in popolna obramba proti morebitnim nesrečam radi eksplozije bo najbrž že v bližnji bodočnosti povzročila, da bo acetilen zavzel mesto, na katerem še dandanes neomejeno kraljujeta kloroform in eter.

# Sport

ISSK Maribor — Zimsko-sportni odsek obvešča članstvo, da je sankajska tekma definitivno preložena na nedeljo 29. tm. Ker pa je saninec glede na zadnji sneg izredno ugoden, prirejamo trening vsega članstva. Odhod v nedeljo z jutranjim vlakom do Ruš (5.38). Sani vzemite s seboj. — Načelnik.

**Medmestna tekma Zagreb—Beograd.**  
Zadnjič smo zabeležili imena enajstotrice Zagrebčanov, ki nastopijo v nedeljo proti reprezentanci Beograda v državni prestolici. Beograjsko moštvo še ni končno veljavno postavljeno, vendar je pričakovati, da bo takole: Jakšić, Ivković, Mitrović, Arsenijević, Marinković, Gjordjević, Marjanović, Bek, Bečić, Dragičević in Najdanović. In to po večini člani BSK, ki so sedaj dvakrat zapored toikli Jugoslavijo 4:0, preteklo nedeljo pa premagali B-tim 3:0.

**Zagrebski nogometni podsavez v krizi.**  
Med zagrebškimi prvorazrednimi in drugorazrednimi klubi obstoja že dalje časa spor radi razdelitve denarja, ki so ga dobili pri prvenstvenih tekmah. Prvorazredni klubi zahtevajo izkupiček prvorazrednih tekem zase, dočim slabše zahtevajo, da se denar razdeli sorazmerno vsem klubom zagrebškega podsaveza. Na zadnji seji so odborniki drugorazrednih klubov podali demisijo, nakar je sledila tudi demisija ostalih odbornikov. Posle podsaveza pa sta prevzela predsednik prof. dr. Fran Šuklje in tajnik podsaveza.

**Nov hrvatski klub v Buenos Aires-u.**  
Iz argentinske prestolice javljajo, da je bil tam osnovan hrvatski nogometni klub »Jadran«.

## Nemški nogometaši v ČSR.

Zveza nemških nogometašev na Češkoslovaškem je štela preteklo leto skupaj 168 društev z 22.235 registriranimi igralci, ki so odigrali 6796 tekem!

## Smrt svetovnega prvaka.

V Upsali na Švedskem je včeraj umrl svetovni prvak v peterboju, 27 letni atlet Bertil Fasteen. — V oktobru 1927 je dosegel svetovno prvenstvo z naslednjimi rezultati: skok v daljavo 6,37, kopje 57,74, 200 m 24,2, 1500 m 4:21,9, disk 40,99. Dosegel je torej 39.295,40 točk.

## Gluhonemi na olimpijadi.

Po olimpijskih športnih tekmah se bo vršilo v Amsterdamu tudi — olimpijsko sportno tekmovanje gluhtonemih. Prireditel bo vodil odbor za gluhtoneme v Parizu, h kateremu pripadajo Nemčija, Avstrija, Belgija, Angleška, Francija, Italija, Nizozemska, Poljska in Češkoslovaška. Razen teh se bodo udeležili tekem še skandinavske države in Švica. Nizozemski olimpijski odbor z vso silo podpira prireditel gluhtonemih in jim je odstopil za cel teden brezplačno svoj novi stadion. Nastop gluhtonemih je novost v sportnem svetu.

## Madžarska liga

predlaga, da bi se pravila srednjeevropskih tekmovalj v toliko izpremenila, da bi udeležene države zastopali štiri klubi in ne samo dva kot v minulem letu.

## Poset tekem na Angleškem

je izredno velik. Poslednje kolo angleških pokalnih tekem je posetilo 770.115 gledalcev, dohodki pa so znašali en milijon pol milijona dinarjev.

## Solze so res biseri

Amerikanci so v vsakem oziru praktični. V dolarje ne spreminjajo samo materijelnih stvari, marveč celo nežne občutke in vse, kar je z njimi v zvezi. To je sedaj v svojo škodo občutil neki newjorški velepodjetnik, ki je svojo nevesto pustil na cedilu. Mlada Amerikanka je vložila proti njemu odškodninsko tožbo, ki s številkami izraža visoko ceno njene osebnosti. Odvetnik je v njenem imenu predložil sledeče »sentimentalne« račune: Za izsleditev nezvestega, ki je pobegnil z neko gledališko igralko 2000 dolarjev, stroški za pripravljanje bale 12000 dolarjev, za obleke v dobi zaroke 8000 dolarjev, razni izdatki 5.500 dolarjev. Za duševno trpljenje in solze pa 100.000 dolarjev. Solze so torej najdražje. Ker je nezvesti velik bogataš, bo najbrže obsojen na plačilo teh stroškov.

## Berač — nedolžna žrtev.

Nedavno se je pripetil v Parizu nenavaden dogodek, ki je zahteval nedolžno človeško žrtev. Trgovca z nagrobnimi spomeniki Charlesa Thoreaua so v njegovo stanovanje nad trgovino obiskali tatovi in mu pokradli denar in dragoocenosti. Od takrat je trgovec stalno nosil s seboj samokres in je bil izredno čuječ, kajti njegov dom je bil na samem nedalet od enega izmed pariških pokopališč. Kmalu po roparskem obisku je Thoreau zaslišal pred hišo sumljiv ropot in tiho odšel v trgovino. Pred vrati je opazil neznanca, ki se je pripognil k tlorju in izgledalo je, kakor bi nameraval dvigniti železni zapah v vratih. Ko je neznanec zaslišal korake, se je naglo vzravnil, kar je smatral Thoreau že za naskok in je brez pomisleka sprožil dvakrat zaporedoma, vendar je neznanec pobegnil. Toda prestrašeni trgovec je dobro meril, kajti v sosednji ulici so našli težko ranjenega človeka. Preiskava je ugotovila, da je bil nezavestni možakar pariški berač, ki nikakor ni nameraval viniti, ampak je iskal samo zavetja pred dežjem in pa prenočišče, kajti lastnega stanovanja ni imel. Berač je ranam podlegel.

## Ne pomaga nič!

— Včeraj sem razodel svoji zaročenki vso svojo preteklost.  
— No, in?  
— Vse skupaj ni nič pomagalo! V treh tednih je norokal!

# Sokolstvo

**Telovadna akademija Sokola v Studencih** je minulo soboto uspela v vsakem oziru prav lepo. Obisk je bil proti pričakovanju zelo številen in prvi vrsti od Studencčanov, a tudi Mariborčanov je bilo precej. To je potreba še posebno poudariti sedaj v dobi plesnih prireditev, ker kaže, kako se občinstvo zanima za telovadbo in da je marsikomu ljubša nego plesna zabava. Akademijo je posetila tudi studenška telovadna enota »Svoboda« z več člani in članicami. Poset ji bode ob priliki gotovo vrnil studenški »Sokol«. Za naše čase in razmere je namreč razveseljivo znamenje, da vlada vsaj v kulturnih, sportnih in telovadnih društvih medsebojna strpljivost in res strokovno tekmovanje. Studenški Sokol je nastopil pri akademiji z vsemi svojimi oddelki v prostih vajah in na orodju. Pokazal je, da se da doseči tudi v težavnih razmerah prav lepe uspehe, ako je tu volja in veselje do smotrenega dela. In ta dva pogoja sta ravno pri studenškem Sokolu zastopana morda v večji meri, kakor pa marsikje drugje. Zato so vsi oddelki vzbujali pozornost občinstva, ki ni šteditilo s priznanjem. Največ priznanja je bila pa seveda deležna članska vrsta na krogih in bradlji. Redka so društva, ki bi imela tako dobro in izvežbano vrsto. Prav dober je tudi naraščaj. Če pomislimo, da pripadajo vsi telovadeči člani po poklicu delavskim vrstam, moramo še bolj ceniti njihovo delo in poštrevanost. — Med odmorom je brat starosta razdelil zmagovalcem pri poletni društveni tekmi umetniško izdelane diplome, ki so vzbujale splošno pozornost. — Po akademiji se je razvila prav prijetna zabava.

## Bojni brod brez posadke.

Angleži so nedavno izvedli zelo zanimive poizkuse z britskim vojnim brodom »Centurionom«, ki so ga razorožili na podlagi določb Washingtonske konference. Brod je odplul iz luke brez posadke in se po večdnevni vožnji vrnil v domačo luko. Vso pot so ga z obale krmarili s pomočjo električnih valov brezžičnim putem. »Centurion« bo služil za mornariške vaje. Krmarjenje pa se bo opravljalo s kopnega ali pa z druge ladje. Angleško mornariško ministrstvo krije tajnost tajinstvene iznajdbe, ki pomeni v navigaciji popoln preobrat.



Hans Dominik:

## Oblast treh

»Tako je dejal? Torej ga moramo poskušati. Pota življenja so tisočkrat prepletena med seboj. Kar se ti zdi postransko, postane glavno, če se kolo zavrti. Najpreje prstan! Nato dekle in nato... vse drugo. Tako je določeno. Tako se bo zgodilo.«

Atma je govoril tiho in počasi, še vedno pod vplivom prejšnje zamaknenosti. Toda iz njegovih besed je izhajala zapovedujoča volja, kateri se ni bilo moči upirati. In pod vplivom te volje je Erik Truwor privolil.

»Naj bo! Vidva pojdiva po prstan in dekle. Jaz ostanem tukaj in sestavim žarilo. Odpeljita se jutri zjutraj. Storit, kar ne moreta pustiti...«

»Še to noč! Čez eno uro! Mudi se!«  
Soma Atma je izpregovoril zadnje besede. Indijec, ki je cele dneve in tedne prebil brez vsakega dela, ki je včasih presedel nalik mrtvemu kipu cele ure zaprtjen v nauke svoje vere, medtem ko sta Erik in Silvester delala z naporom vseh svojih sil, ta sicer tako nedelavni

Indijec je postal posebljena volja do dejanja.

»V eni uri se odpeljemo. Preglejte stroje. Pripeljita letalo pred hišo. Malo žarilo vzameva s seboj. Mogoče, najbrže ga bova rabila.«

Atma je ukazoval in prijatelja sta se ravnala po njegovih navodilih.

V eni uri se da mnogo napraviti. Kar zmore človeška sila, se je v tej uri zgodilo. Letalo je počivalo na travniku pred Truworjevim domom. Zadnje priprave so bile končane. Še enkrat so si stisnili roke in srebrna zvezda je šinila pod oblake.

Visoka postava Erika Truworja je ostala osamljena na polju. Žarki polnočnega solnca so jo obkrožali. Stal je in opazoval, kako se solnce dviga iz najnižje točke svojega loka od polnoči proti poldnevju.

Polagoma se je podal proti svojemu domu in razmišljal o starem prorokovanju. Ogromno je bilo njegovo obetanje. Življenje, katero je mislil tolikokrat zavreči kot nepotrebno cunj, je zopet imelo svoj cilj.

Stopil je v hišo in odšel v knjižnico. Vzel je v roke staro v svinjsko usnje

vezano knjigo, ki je ločena od drugih izdaj v črni skrinji.

Zgodovina njegovega rodu. Na zaručenem pergamentu zapiski njegovih dedov in pradedov. Vse nazaj do desetega stoletja. Vsaka večja evropska knjižnica bi to knjigo odtehtala z diatom. Odprl jo je na strani, ki jo je že tolikokrat prečital. Na tem mestu je bila knjiga pisana v latinščini. V okorni, srednješkolski latinščini. Pisec se je posluževal latinskih besed, toda staronordijskega sloga. Opisoval je dogodke, ki so se dogodili kakih dvesto let preje, v sredini desetega stoletja.

»Takrat so poslali Slovani od solnčnega vzhoda poslanca k plemenu Rurikovem. In so govorili: Pošljite nam moža, ki nam bodo vladali, ker mi sami si ne znamo gospodariti. Drug drugemu se nočemo pokoriti. Sovrašтво razjeda zemljo...«

Eden Truworjev se je takrat podal v Rusijo. Možje s severa so zavladali nad raztepenim slovanskim narodom in ga ujedinili. Pred tisočimi leti. Svetovna zgodovina se ne ponavlja dobesedno. Toda čestokrat ponavlja staro snov v novih variacijah.

Zapiski v tej knjigi so vodili vse do sedanjosti. Zadnji vpis, napisan od Erirove roke, je zaznamoval smrtni dan Olafa Truworja. Od tedaj pa je ves rod Truworjev obstojal samo še v Eriku. V Eriku, ki je sedaj strmel v svetlo noč, ko da hoče uzreti bodoča leta.

Čim dalje se je Erik poglobljeval v Silvestrovo iznajdbo, tem ogromnejša se mu je zdela oblast, ki se da z njo doseči.

Vedno znova je skušal v svojih mislih omejiti oblast, ki jo je dajala ta iznajdba. Nemogoče se mu je zdelo, da bi mogla kaka iznajdba enemu samemu človeku izročiti neomejeno oblast nad vsem svetom. In vendar je moral vedno znova videti, da je tako.

Prijel se je za čelo, ko da hoče prepoditi sanje, ki ga zavajajo v nesmisle. Začel je desetič, dvajsetič razmišljati o problemu s povsem druge strani in vedno znova ga je veriga logičnih zaključkov privedla k istemu cilju.

Mogel je svetu ukazovati. Elektromagnetičnim potom v obliki brezžičnih brzojav. Žarilo je nadomeščalo vsako brzojavno oddajno postajo.

Svet ne bo poslušal njegovih povelj. Toda on bo neposlušnost kaznoval in mogel je strogo kaznovati. Cele vlade je mogel upepeliti. Smodnišnice in municijska skladišča sovražnih držav pognati v zrak. Železno orožje elektromagnetično napraviti neporabno.

Vse mu je mogoče. Samo eno šibko točko ima njegova oblast. Bil je sam, umrjoč človek proti milijonom ostalih ljudi. Dobro merjen strel in ni ga več med živimi. Ena sama bomba ga lahko uniči z njegovim domom vred. Nikdar se ne sme pokazati človeštvu, nikdar ne sme človeštvo zvedeti za njegovo blvališče. Njegova oblast je nadčloveška, dokler ostane skrita in učinkuje z nepoznane mesta zemeljske oble. Kakor hitro pa bi zvedeli sovražniki za njen izvor in sedež, pa jo morejo tudi napasti.

Dalje prihodnjič.

## KAVARNA JADRAN

v soboto in nedeljo  
pri normalnih cenah

# KONCERT

## OD RAZPRODAJE

je še preostalo nekaj modernih samoveznic, ovrtnikov in srajc, sukna za obleke, moških čevljev, klobukov, čepic, nogavic, rokavic, žepnih robcev in drugih modnih predmetov za gospode.

To blago se še

42

do izpraznitve lokala t. j. 24. januarja  
za vsake vsaj malo primerno ceno proda  
Jos. Karničnik, Slovenska ul. 10

SVETOVNI PATENT

## „ZEPHIR“

Lesna trajno goreča  
peč z zračno kurjavo



z 10 kg drv ogreva  
sobo skozi 24 ur  
„ZEPHIR“, tvornica peči  
Zastopstvo za Maribor: Železnina  
PINTER & LENARD

Spomnite se CMD!

Mašinske in električne popravilnice in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

## Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Odda se soba  
za dve osebi. Jože Vošnjakova ul. 22-III,  
vrata 8. 147

Kupim  
rabljeno kuhinjsko kredenco. Naslov po-  
ve uprava lista. 151

Kupim  
hišico ali vilo s 3-4 sobami, kletjo in  
večjim vrtom v bližini Maribora. Ernest  
Ferk, Sv. Barbara pri Mariboru. 150

Vinski hram.  
Jutri in v nedeljo koline. 160

## Najlepše in naibogatele opremljene nemške revije, kakor:

Die Dame

Elegante Welt

Die Koralle

Scherl's Magazin

Uhu

Sport und Sonne

Die Woche

Die Gartenlaube itd. v

Knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru  
na Aleksandrovi cesti št. 13



V globoki žalosti naznanjamo, da je naš reno ljubljani, dobri soprog, oče, sin in brat, gospod

## Ljudevit Joseck

upravnik glavne mariborske pošte

danes ob 1/4. uri, po težki bolezni, previden s tolažili sv. vere v 53. letu starosti preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 22. januarja ob pol 16. uri iz mrtvašnice javne bolnice na pokopališču v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo služila v ponedeljek, dne 23. januarja ob 7. uri v župni Sv. Magdalene v Mariboru.

V MARIBORU, dne 19. januarja 1928.

Žalujoči ostali.

Naznanjamo tužno vest, da je naš upravnik, gospod

## Ljudevit Joseck

danes preminul.

Pogreb bo v nedeljo, dne 22. januarja 1928 ob pol 16. iz mrtvašnice javne bolnice na pobreško pokopališče.

Maribor, 19. januarja 1928.

152

Uradništvo pošte Maribor I.